

فریاد خاموش

اعتراض دانشجویی، میراثی برای تغییر

اندیشه نو

نشریه سیاسی ، اجتماعی و فرهنگی

آذر ماه 1403

شماره پنجم

فهرست

سرمقاله

مقدمه

تاریخچه ای از اعتراضات

فرهنگ اعتراض مسالمت آمیز

آسیب شناسی اعتراضات دانشجویی

گسترش فرهنگ اعتراض سالم

نتیجه گیری

تشکل وحدت اسلامیه

مدیر مسئول

سیدمحمد مهدی محرابی نیا

سر دبیر

مریم جوکار

تیم تحریریه

سپهر امیری

فروغ عزیزی

سیدمحمد مهدی محرابی نیا

صفحه آرا

سیدمحمد مهدی محرابی نیا

سرمقاله : پژواک تغییر

مقدمه

صدای اعتراض، ریشه در تاریخ دارد؛ از فریادهای خاموش عدالت‌خواهان گرفته تا حرکت‌های آرام اما عمیق که مسیر تاریخ را تغییر داده‌اند. در میان این فریادها، دانشجویان همواره در صف نخست بوده‌اند؛ نیرویی جوان، پرشور و آرمان‌خواه که می‌خواهد جهانی بهتر بسازد.

دانشگاه، نه‌تنها مکان آموزش علم، که بستری برای رشد آگاهی و بیداری اجتماعی است. اینجا جایی است که اندیشه‌ها زاده می‌شوند، امیدها جان می‌گیرند و اعتراض‌ها شکل می‌گیرند. اما آنچه اعتراض دانشجویی را متمایز می‌کند، قدرت آن در حفظ آرامش و پایداری در برابر سختی‌هاست.

فرهنگ اعتراض دانشجویی، میراثی است که نشان می‌دهد می‌توان تغییر آفرید بدون تخریب؛ می‌توان حرف زد و شنیده شد، حتی در سکوت. امروز، بیش از هر زمان دیگری، نیازمند بازخوانی این فرهنگ هستیم؛ فرهنگی که نه‌تنها ابزار بیان نارضایتی است، بلکه در قلب خود پیام اصلاح و ساختن را به همراه دارد.

دانشگاه، جایی فراتر از کلاس‌های درس و جزوه‌های علمی است؛ اینجا جایی است که اندیشه‌ها زاده می‌شوند، باورها شکل می‌گیرند، و آرمان‌ها به حرکت درمی‌آیند. از دیرباز، دانشگاه‌ها بستر اعتراضاتی بوده‌اند که نه‌تنها به طرح مسائل دانشجویی محدود شده‌اند، بلکه شعله‌های تحول اجتماعی را نیز روشن کرده‌اند.

امروز، در دنیایی پر از پیچیدگی‌های اجتماعی و سیاسی، صدای دانشجویان، همان فریاد خاموشی است که با خلاقیت، گفت‌وگو، و پایداری، به گوش همگان می‌رسد. اما این صدای اعتراض، همواره با چالش‌هایی روبه‌رو بوده است: سوءتفاهم‌ها، فشارها، و گاه انحراف از مسیر اصلی. با این حال، جنبش‌های دانشجویی در ایران و جهان بارها نشان داده‌اند که حتی در سخت‌ترین شرایط، می‌توانند میراثی از امید و تغییر به جا بگذارند.

در این نشریه، به بررسی جنبه‌های مختلف اعتراضات دانشجویی می‌پردازیم: تاریخچه‌ای از حرکت‌های تاثیرگذار، آسیب‌شناسی نقاط ضعف، و پیشنهادهایی برای گسترش فرهنگ اعتراض مسالمت‌آمیز. هدف ما این است که نه‌تنها به درک عمیق‌تری از این جنبش‌ها دست یابیم، بلکه نقش دانشجویان را به‌عنوان معماران تغییر در جامعه، بازتعریف کنیم.

فریاد خاموش: اعتراض دانشجویی، میراثی برای تغییر یادآور این حقیقت است که تغییر، نه با خشونت، بلکه با آگاهی و اتحاد ممکن می‌شود. صدای شما، آینده ماست؛ بیایید این فریاد را به زبانی برای ساختن بدل کنیم.

تاریخچه‌ای از اعتراضات دانشجویی در ایران و جهان

از اعتراض به محدودیت‌های سیاسی و اجتماعی گرفته تا دفاع از حقوق مدنی. اعتراضات کوی دانشگاه تهران در سال 1378 یکی از تلخ‌ترین و نمادین‌ترین این حرکت‌ها بود.

جهان: از پاریس تا واشنگتن

در عرصه جهانی نیز اعتراضات دانشجویی همواره نقشی تعیین‌کننده داشته‌اند:

16 آذر 1332: یکی از مهم‌ترین رویدادهای اعتراضات دانشجویی در ایران، واقعه 16 آذر است. این روز، سه دانشجو در اعتراض به دیدار ریچارد نیکسون، معاون رئیس‌جمهور آمریکا، و در واکنش به سیاست‌های استبدادی شاهنشاهی به شهادت رسیدند. از آن زمان، 16 آذر به نمادی از مقاومت دانشجویی تبدیل شد.

دهه 1370 و 1380: در این دوره، دانشجویان بار دیگر صدای خود را بلند کردند؛

اعتراضات دانشجویی، بخش جدایی‌ناپذیر از تاریخ تحولات اجتماعی و سیاسی است. این اعتراضات در بسیاری از نقاط جهان نشان داده‌اند که صدای جوانان و دانشجویان می‌تواند مسیر تاریخ را تغییر دهد.

ایران: فریادی در دل تاریخ

در ایران، دانشگاه‌ها از همان سال‌های نخست تأسیس، به کانون آگاهی و اعتراض تبدیل شدند.

فرهنگ اعتراض مسالمت آمیز

اعتراض مسالمت آمیز، هنر بیان نارضایتی و تلاش برای تغییر، بدون خشونت است. این نوع اعتراض برخلاف برخوردهای رادیکال یا تخریبی، بر پایه گفت‌وگو، عقلانیت و احترام به ارزش‌های مدنی شکل می‌گیرد. در این چارچوب، چند عنصر کلیدی وجود دارد که فرهنگ اعتراض دانشجویی را به یک ابزار موثر و سازنده تبدیل می‌کند.

گفت‌وگو و تعامل سازنده پایبندی به قانون و اصول مدنی پرهیز از خشونت و رادیکالیسم

دانشجویان فرانسوی با شعارهای آزادی خواهانه، خواستار اصلاحات سیاسی و اقتصادی شدند. این اعتراضات به جنبشی بزرگ‌تر در سراسر اروپا انجامید.

نقش اعتراضات دانشجویی در میراث جهانی

جنبش‌های دانشجویی نشان داده‌اند که صدای آگاهی، حتی در میان سخت‌ترین شرایط، می‌تواند بذر امید و تغییر را بکارد. این جنبش‌ها نه تنها نمایانگر قدرت نسل جوان هستند، بلکه یادآور این نکته‌اند که تحولات اجتماعی بدون حضور آگاهانه و خلاقانه دانشجویان ناقص خواهد بود.

آمریکا، جنبش حقوق مدنی: دانشجویان در دهه 1960، در خط مقدم اعتراض به تبعیض نژادی و جنگ ویتنام قرار داشتند. دانشگاه‌هایی مانند برکلی به مراکز سازمان‌دهی جنبش‌های مدنی تبدیل شدند.

وجوه مشترک و تفاوت‌ها

اعتراضات دانشجویی در سراسر دنیا، گرچه ممکن است اهداف متفاوتی داشته باشند، اما ویژگی‌های مشترکی دارند:

- شور و انرژی جوانان.
- خلاقیت در شیوه‌های اعتراض (مانند استفاده از هنر، موسیقی، و رسانه‌های جدید).
- تمایل به تغییرات ساختاری و بنیادی.

با این حال، تفاوت‌های فرهنگی و سیاسی، شیوه اعتراضات را شکل داده‌اند.

فرهنگ اعتراض، زمینه‌ای برای امید و ساختن

اعتراض مسالمت‌آمیز، تنها یک واکنش به مشکلات نیست، بلکه زمینه‌ای برای خلق آینده‌ای بهتر است. این فرهنگ، در دل خود پیامی از امید و اعتماد به فرایندهای تدریجی اصلاح دارد. هر فریاد، هر تجمع، و هر حرکت خلاقانه‌ای که در چارچوب این فرهنگ انجام شود، نه تنها صدای اعتراض را به گوش‌ها می‌رساند، بلکه زمینه‌ساز گفتگوهای است که به تغییر واقعی می‌انجامد.

آسیب‌شناسی اعتراضات دانشجویی

اعتراضات دانشجویی در ایران، همواره بخشی از تاریخ تحول و آگاهی‌بخشی اجتماعی بوده است. با این حال، این جنبش‌ها با چالش‌هایی روبه‌رو هستند که کارآمدی و تأثیرگذاری آن‌ها را محدود می‌کند. آسیب‌شناسی این اعتراضات می‌تواند به شناسایی نقاط ضعف و تقویت فرهنگ اعتراض مسالمت‌آمیز کمک کند.

نبود سازمان‌دهی و هماهنگی کافی

فقدان یک رهبری مشخص یا مرجع قابل‌اعتماد، باعث پراکندگی پیام‌ها و کاهش اثرگذاری می‌شود.

فشارهای قانونی و برخوردهای امنیتی

دانشجویان اغلب با خطر بازداشت، اخراج از دانشگاه یا محرومیت‌های تحصیلی مواجه می‌شوند. این فشارها، نه تنها باعث محدودیت در فعالیت‌ها می‌شود، بلکه منجر به کاهش انگیزه و ایجاد فضای ترس در میان دانشجویان می‌گردد.

سوءاستفاده از اعتراضات توسط

جریان‌های افراطی

این گروه‌ها ممکن است اعتراضات مسالمت‌آمیز را به سمت خشونت یا شعارهای ساختارشکنانه سوق دهند.

نتیجه این دخالت‌ها، تضعیف جنبش دانشجویی و کاهش مشروعیت آن نزد افکار عمومی است.

فاصله میان دانشجویان و جامعه

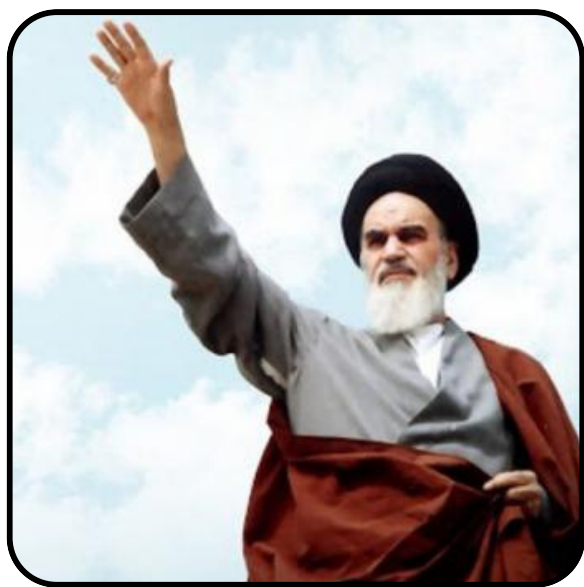
بسیاری از اعتراضات دانشجویی به دلیل عدم ارتباط با مسائل روزمره مردم، مورد حمایت عمومی قرار نمی‌گیرند. عدم توانایی دانشجویان در پیوند زدن مطالبات خود با نیازهای عمومی جامعه، باعث کاهش تأثیرگذاری اعتراضات می‌شود.

اعتراض دانشجویی در ایران، نه تنها یک حق، بلکه یک ضرورت برای رشد اجتماعی و فرهنگی است. تقویت این جنبش‌ها، در چارچوب اصول مدنی و با رویکرد اصلاح‌طلبانه، می‌تواند به نقطه عطفی در مسیر توسعه جامعه تبدیل شود.

نتیجه گیری

دانشجویان به‌عنوان قلب تپنده جامعه، توان آن را دارند که با پرهیز از افراط‌گرایی، با پیوند دادن مطالبات خود به خواسته‌های مردم، و با استفاده از ابزارهای خلاقانه، فریاد خاموشی را سر دهند که انعکاس آن در گوش تاریخ ماندگار شود. این راه، نه‌تنها نشان‌دهنده بلوغ فکری و اجتماعی است، بلکه میراثی است که می‌تواند برای نسل‌های آینده، امیدآفرین و الهام‌بخش باشد.

بیاییم اعتراض را نه به‌عنوان نقطه‌ای از خشم، بلکه به‌عنوان پلی برای گفت‌وگو و تغییری پایدار ببینیم؛ پلی که دانشجویان، معماران آن بوده و خواهند بود.

امام خمینی (ره) :

لعنت بر آن کسانی که نمی‌گذارند

دانشگاه سیاسی باشد .

گسترش فرهنگ اعتراض سالم

برای آنکه اعتراضات دانشجویی در ایران به ابزاری موثر و سازنده تبدیل شوند، نیاز است که فرهنگ اعتراض مسالمت‌آمیز تقویت شود. این امر مستلزم اقداماتی در سطح فردی، جمعی، و نهادی است که بتواند بستری مناسب برای بیان مطالبات و ایجاد تغییر فراهم کند. در ادامه، پیشنهادهایی در این زمینه ارائه می‌شود :

آموزش مهارت‌های اعتراض مدنی

برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی: آموزش مهارت‌های ارتباطی، گفت‌وگو، و مذاکره می‌تواند به دانشجویان کمک کند تا با شیوه‌های بهتری پیام خود را منتقل کنند.

تقویت نقش تشکل‌های دانشجویی

ایجاد فضای امن برای فعالیت این تشکل‌ها می‌تواند به کاهش پراکندگی اعتراضات کمک کند. تشکل‌ها می‌توانند با ایجاد شبکه‌هایی میان دانشگاه‌ها، انسجام بیشتری به جنبش دانشجویی ببخشند.

ایجاد قوانین حمایت از اعتراض مسالمت‌آمیز

قوانینی که حق اعتراض مسالمت‌آمیز را تضمین کنند و از دانشجویان در برابر برخوردهای غیرمنصفانه محافظت نمایند، ضروری است.

ایجاد جلسات مناظره و تبادل نظر

دانشگاه‌ها می‌توانند با برگزاری مناظرات دانشجویی، بستری برای بیان نظرات مختلف فراهم کنند.